

fi compass
КФ

напредък с финансовите инструменти на ЕСИФ

Кохезионен фонд

Финансови инструменти

банката на ЕС

Финансовите инструменти, съфинансирани от Кохезионния фонд, са устойчив и ефективен начин за инвестиране в заздравяване на икономическата, социална и териториална интеграция на Европейския съюз. Те могат да подпомагат широк спектър от транс-европейски транспортни мрежи и проекти, свързани с енергетиката или транспорта в полза на околната среда, с потенциал средствата да бъдат многократно използвани за по-нататъшни инвестиции.

Кохезионният фонд (КФ), един от Европейските структурни и инвестиционни фондове, насърчава инвестиции предимно в транс-европейски транспортни мрежи и в енергийни и транспортни проекти в полза на околната среда, посредством енергийна ефективност, използването на възобновяема енергия, развитие на транспорта и подпомагане на интермодалния транспорт.

КФ разполага с общ бюджет от 63 млрд. евро за периода 2014-2020 г. Тази помощ се предоставя на държавите-членки, чийто брутен национален продукт на човек от населението е по-малко от 90% от средния за ЕС. За периода на 2014-2020 г., Кохезионният фонд е на разположение за България, Хърватия, Кипър, Чехия, Естония, Гърция, Унгария, Латвия, Литва, Малта, Полша, Португалия, Румъния, Словакия и Словения.

През периода 2007-2013 г. по линия на Кохезионния фонд не са използвани финансови инструменти. Въпреки това, поради отчитането на преимуществата за предоставяне на подкрепа чрез финансовите инструменти, този начин за подпомагане на държавите-членки и регионите вече е възможен и през КФ.

Финансови инструменти

- очаква се да бъдат възвърнати;
- револвиращи са, т.е. възвърнатите средства се използват отново в същата област;
- подходящи са за финансово жизнеспособни проекти, т.е. такива, които се очаква да генерират достатъчен приход или спестявания, за да изплатят обратно получената подкрепа;
- проектирани са да привличат съфинансиране от други източници, вкл. от частния сектор, за да се увеличи количеството налични средства особено в сектори/области с проблеми в достъпа до финансиране;
- могат да са под формата на кредити, гаранции или дялово участие;
- могат да подпомогнат финансовото предлагане като допринесат за развитието на пазара;
- могат да се използват в допълнение с безвъзмездна помощ (грантове); и
- могат да бъдат управлявани от национални или регионални банки, международни организации, като Европейската инвестиционна банка или Европейския инвестиционен фонд, от финансови посредници и (само за заеми и гаранции) от управляващи органи.

Финансови инструменти могат да се съфинансират от Кохезионния фонд, ако **подкрепят инвестиционните приоритети, описани в оперативните програми на КФ** на държавите-членки на ЕС. Финансовите инструменти могат да се използват в повечето области, покрити от КФ, при условие, че те запълват **идентифициран пазарен пропуск**, т.е. области, в които банките не желаят да предоставят кредити и/или където частният сектор не иска да инвестира.

Така финансовите инструменти могат да допринесат за постигането на следните цели на КФ:

- подпомагане на производството, разпространението и използването на енергия, добита от възобновяеми източници;
- подпомагане на енергийната ефективност и интелигентното управление на енергия;
- инвестиране във водния сектор и този на отпадъците;
- подобряване на градската среда, вкл. почистване на замърсени площи и борба с обезлесяването;

- подпомагане на мултимодална Единна европейска транспортна система;
- развитие на по-добри, щадящи природата (вкл. с ниски нива на шум) и с ниски емисии на въглероден двуокис транспортни системи и тяхната оперативна съвместимост;
- развитие и усъвършенстване на цялостен, висококачествен, железопътен, речен и морски транспорт, интермодални транспортни системи и тяхната оперативна съвместимост.

КФ предлага възможността да се използват **широк спектър от финансови инструменти**:

- **Кредити** за области без достъп до пазарно финансиране (например от банките) или с цел предоставяне на по-добри условия от наличните (напр. с по-ниски лихви, по-дълги периоди на изплащане, или с по-малко изисквания за обезпечение). Например, дългосрочни заеми могат да финансират инвестиции за подобряване на железопътната инфраструктура и намаляване на времето за пътуване или за усъвършенстване на континенталните водни пътища и увеличаване капацитета на речния транспорт.
- **Гаранции**, които се предоставят в уверение на заемодателите, че техният капитал ще бъде възстановен, в случай, че получателят на заем изпадне в несъстоятелност. Това може да отключи пазарно финансиране за инвестиции, в случаи, които заемодателите иначе считат за прекалено рискови. Например, компания за енергийни услуги (ESCO – организация, специализирана в енергийни решения и методи за финансиране на нововъведения) може да бъде използвана, за да подмени уличното осветление с такова с по-ниска консумация на електроенергия, да изведе от експлоатация нарушаващи околната среда технологии и да понижи разходите за поддръжка.

- **Дялово участие**, при което се инвестира капитал в замяна на предоставяне на пълна или частична собственост в дадена фирма или инвестиционно средство; инвеститорът в дялово участие може да поеме частичен управленски контрол върху фирмата и да участва в разпределянето на печалбите. Обратното изплащане на вложените средства зависи от растежа и рентабилността на бизнеса и се реализира, когато инвеститорът продаде своя дял от бизнеса („изход“) на друг инвеститор или чрез първично публично предлагане (ППП). Дяловото участие е подходящо най-вече за дейности с по-висок риск като строителни проекти (като тунели или мостове), при които разходите се покриват частично от заплащане при преминаване (тол такси).

Финансовите инструменти могат да се предлагат също и в комбинация с предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (грантове). Често е необходимо да бъде подобрена проектната готовност за инвестиции като предварително изискване за привличане на инвестиционни фондове. За тази цел КФ може да предоставя грантове за консултантска и друга помощ.

Финансовите инструменти, съфинансирани от КФ, могат да имат значителен дългосрочен принос към развитието на държавите-членки, покрити от Кохезионния фонд като финансират проекти в области, в които нивата на инвестиции често са били под оптималното и като стимулират и подпомагат жизнеспособни проекти, които създават нови пазарни възможности. Те могат да създадат възможности и за инвеститори и финансови посредници. Достъпът до финансиране обикновено е по-скъп и по-труден в по-слабо развитите държави-членки. Въпреки това, някои проекти могат да се превърнат в по-привлекателни инвестиции, благодарение на участието на финансови инструменти, подкрепени от общественения сектор, и свързаното с това споделяне на риска.

За повече информация

За информация относно финансовите инструменти и кохезионната политика:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/financial_instruments_en.pdf

За справочник за управляващите органи относно финансовите инструменти по програмите на ЕСИФ:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

За информация относно методология за предварителна оценка на финансови инструменти:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

За интернет страницата 'ФИ-компас', платформата за консултантски услуги относно финансовите инструменти на ЕСИФ:

<http://www.fi-compass.eu/>

За законодателството за Европейските структурни и инвестиционни фондове:

http://ec.europa.eu/regional_policy/bg/information/legislation/regulations/

За повече информация относно Регламента на Кохезионния фонд:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1300>

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 "Financial Instruments and IFIs' Relations"
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg